

En klass på krigsstigen

För de flesta av oss är krisen en katastrof. Men för företagen är det också en möjlighet att tvinga arbetare att gå med på försämringar. Och de har redan gått på offensiven.

TEXT: MIKAEL KRUSE

DET ÄR MER REGEL än undantag att kapitalisterna och företagen vill använda den kris de själva skapat som murbräcka mot oss arbetare. Så var det under bankkrisen på 90-talet då våra pensioner gick upp i rök, stora delar av vår välfärd nedmonterades och arbetare tvingades ut i arbetslöshet.

Idag går krisen igen, en kris som kommer

vara minst lika långvarig och nästan lika eländig som krisen i början av 30-talet som kallas "den stora depressionen". Nu positionerar sig högern med arbetsgivarna i spetsen. Det de riktat in sig på att ta kol på är den fasta anställningsformen och våra fackliga rättigheter.

Ett tydligt fall där detta ägde rum var ute i Jordbro, på Systembolagets lager som ägs av företaget Lagena. Lagena sade upp personal för att istället ta in bemanningsföretag som skulle göra samma arbete som dem fast anställda fast till ett lägre pris och med sämre villkor.

Lagenaarbetarna organiserade sig och strejkade. Företaget anmälde arbetarna för deras fräcka tilltag och arbetsdomstolen, likt den förhatliga klassdomstol den är, dömde Lagenaarbetarna till rekordstora böter.

MARKNADSVURMARE AV allehanda slag försöker vifta bort Lagenaledningens beteende som något abnormt, något till kapitalismen icke vanligt tillhörande fenomen. Så är inte fallet. Företag tar krisen som ett svepskäl för att säga upp anställda som de anser inte håller måttet. Mer än en tredjedel av de chefer som gjort uppsägningar har tagit tillfället i akt. När företagen varslar får fler gå än vad som är motiverat av ekonomiska skäl.

Vanligast är det i medelstora företag med mellan 26 och 49 anställda. Det visar en marknadsanalys som bemanningsföretaget Proffice gjort och som redovisades i Dagens Nyheter. I undersökningen, som genomfördes i mars, har 1 170 chefer bland annat fått besvara frågan om finanskrisen varit en anledning till att bli av med mindre effektiva anställda i just deras företag. Fler än en tredjedel instämde helt eller delvis med detta påstående.

Av de chefer som gjort uppsägningar säger nästan hälften att de sagt upp fler än vad som egentligen varit nödvändigt. Sverige börjar närma sig USA där man måste ha två jobb för att överleva och där anställningstryggheten är så dålig att du kan bli

Uppsägningar

FAKTA

Enligt statistik från Arbetsförmedlingen har 158463 personer varslats om uppsägning under perioden augusti 2008 till och med juli 2009. I en undersökningen från Proffice, som genomfördes i mars, har 1 170 chefer bland annat fått besvara frågan om finanskrisen varit en anledning till att bli av med mindre effektiva anställda i just deras företag. Av dessa svarade 7,6 procent att de instämmer helt, 30,3 instämmer delvis, 11,1 instämmer lite grand, 45,1 instämmer inte och 6 procent vet ej. Av de chefer som gjort uppsägningar säger 48 procent att de sagt upp fler än vad som egentligen varit nödvändigt.

uppsagd nästkommande dag om företaget så önskar.

MOT DETTA STÄLLER vi kommunister mycket rimliga krav som åter, och främst nu under kristider, gör sig ytterst aktuella. Vi kräver att inte så mycket som en enda krona av bankkrisen ska bekostas av oss arbetare. Vi kräver sex timmars arbetsdag, arbete åt alla och att Sverige ska satsa på det offentliga istället för att plöja in pengar i företag och banker. ★

Trygghet ger styrka

Sverige är idag drabbat av en enorm ungdomsarbetslöshet. Nästan var tredje går utan jobb och de som arbetar gör det ofta under osäkra anställningsavtal. Men några unga finns det kvar som har fast anställning.

TEXT: AGNES JOHANSSON

JULIUS NILSSON tillhör den ganska lilla skara som har ett fast arbete. Han är 27 år och arbetar som elektriker. Det är en stor trygghet för honom att alltid ha sina 40 timmar i veckan, varken mer eller mindre.

– Det är mycket lättare att säga nej till extratimmar när man säkert har sina 40 timmar. Jag behöver inte oro mig för när jag ska få chansen att jobba igen och därmed tacka ja till all övertid som erbjuds. De där extratimmar brukar ju oftast dyka upp vid de mest obehagliga tillfällena också, säger Julius.

Vilket yrke man än har brukar det finnas saker man vill ändra på och krav man känner att man skulle vilja ställa. Detta är lättare för en fast anställd, då den personen kan luta sig mot sin anställning och inte riskera att bli utbytt mot en annan vikarie. Julius berättar att han och hans arbetskamrater tillsammans har förbättrat säkerhetsmiljön och omklädningsrummen. Det är lättare att begära saker ju fler man är. Kollektivt kan man genomföra större förändringar än vad enskilda anställda kan.

– Vi vet våra rättigheter och vad kollektivavtalet står för. Förekommer det att vi får fel lön kan vi bara visa avtalen och så har de inte mycket att säga emot, säger Julius.

DET ÄR ALLTÅ TRYGGHETEN och vissheten om att man har sitt yrke som är största fördelen med en fast anställning. Genom det vågar man ställa krav på arbetsplatsen och det är lättare för arbetarna att stå enade. ★

– Jag behöver inte oro mig för när jag ska få chansen att jobba igen och därmed tacka ja till all övertid som erbjuds, säger Julius Nilsson.

Osäkra anställningar

FAKTA

Enligt SCB har 75 procent av ungdomarna mellan 16 och 19 år och 50 procent av ungdomarna mellan 20 och 25 år i arbetskraften tidsbegränsade anställningar. Bland kvinnor mellan 16 och 24 år i arbetskraften har 61 procent tidsbegränsade anställningar.

